

SVĚTOVÁ
PRÓZA

Jedno manželství

Tayari Jonesová

VYŠEHRAĐ

Jedno manželství

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.ivysehrad.cz
www.albatrosmedia.cz

Tayari Jonesová

Jedno manželství – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA a.s.

*Jedno
manželství*

Tayari Jonesová

*Jedno
manželství*

Tayari Jonesová

VYŠEHRAĐ

First published in the United States under the title:
AN AMERICAN MARRIAGE: *A Novel*

Copyright © 2018 by Tayari Jones

Epigraph by Claudia Rankine from *Citizen: An American Lyric*,
copyright © 2014 by Claudia Rankine. Used by permission
of Graywolf Press. All rights reserved.

Published by arrangement with Algonquin Books of Chapel Hill,
a division of Workman Publishing Company, Inc., New York.

Translation © Františka Zezuláková Schormová, 2019
Cover photo © Kate Woodman/Trevillion Images

ISBN tištěné verze 978-80-7601-091-8
ISBN e-knihy 978-80-7601-125-0 (1. zveřejnění, 2019)

*Matčině sestře, Almě Fae,
a svým vlastním, Maxine & Marcii*

*Co se ti stane, ti nepatří,
týká se tě to jen napůl. Tvoje to není.
Ne jen tvoje.*

Claudia Rankine

1 *Mostová hudba*

ROY

Na světě jsou dva druhy lidí, ti, co z domova odejdou, a ti, co zůstanou. Jsem hrdým členem první skupiny. Moje žena, Celestial, vždy říkala, že jsem v jádru venkovan, ale tohle označení jsem nikdy neměl rád. Za prvé, nejsem vlastně z venkova. Eloie v Louisianě je malé město. Když slyšíte slovo „venkov“, napadne vás pěstování plodin, lisování sena a dojení krav. Nikdy v životě jsem nesebral jedinou tobolku bavlníku, i když můj táta ano. Nikdy jsem se nedotknul koně, kozy ani prasete a ani po tom netoužím. Celestial se tomu vždy smála, vysvětlovala, že neříká, že jsem farmář, jen z venkova. Je z Atlanty a dalo by se tvrdit, že je z venkova taky. Ale nechte ji to říct samotnou, je „jižanka“, což se nesmí plést s „jižanskou kráskou“. Z nějakého důvodu jí „broskvička z Georgie“ nevadí, a to ani mně, takže tady to máte.

Celestial se považuje za kosmopolitního člověka a v tom se nemýlí. Nicméně spí každou noc v témž domě, ve kterém vyrůstala. Zato já vyrazil, jako by mi za zadkem hořela koudel, přesně sedmdesát jedna hodin po ukončení střední školy. Byl bych odešel dřív, ale autobus v Eloie nezastavoval každý den. V době, kdy pošták mámě přinesl lepenkovou tubu s mým diplomem, jsem už byl nastěhovaný do svého pokoje na koleji na Morehouse College, účastnil jsem se speciálního programu pro stipendisty první generace. Byli jsme pozváni dva a půl měsíce před lidmi,

jejichž rodiče chodili na vysokou, abychom si zmapovali terén a nadrtili se základy. Představte si dvacet tři mladých černochoů, jak se dívají na *Blázinec ve škole* od Spikea Leeho a *Panu učitelí s láskou* se Sidneym Poitierem pořád dokola, a buď vám to dojde, nebo ne. Indoktrinace nemusí být nutně špatná.

Celý život mi pomáhaly podpůrné programy – „Náskok“, když mi bylo pět, a „Stoupat výše“ po celou dobu. Jestli budu mít někdy děti, budou schopny šlapat životem bez tréninkových koleček, ale komu čest, tomu čest.

Pravidla hry jsem se naučil v Atlantě, a to rychle. Nikdo mne nikdy nenazval hlupákem. Ale domov není, kde přistaneš, domov je, odkud vylétáš. Domov si nevybíráš, stejně jako si nevybíráš rodinu. V pokeru dostaneš pět karet. Tři můžeš vyměnit, ale dvě si necháváš: rodinu a rodnou zem.

O Eloie nemluvím zle. Rozhodně jsem se mohl narodit na horším místě – kdo vidí věci v širším měřítku, pochopí. Za prvé, Eloie sice leží v Louisianě, kde člověk nemá příležitostí, kolik si zamane, ale je v Americe, a pokud už jste černý a nemáte to jednoduché, Spojené Státy jsou pro to asi nejlepší místo. Každopádně jsme nebyli chudí. To bych obzvlášť rád zdůraznil. Na to můj táta pracoval příliš tvrdě – přes den v Buckových sportovních potřebách a po večerech jako údržbář – a moje matka trávila až moc hodin nad tácy v bistro, než abych předstíral, že jsme neměli ani vindru. Ať to stojí černé na bílém, že jsme měli.

Já, Olive a Velký Roy jsme byli tříčlenná rodina a žili jsme v bytelném cihlovém domě v bezpečné ulici. Měl jsem svůj vlastní pokoj, a jakmile Velký Roy dokončil přístavek, i vlastní koupelnu. Když jsem vyrostl z bot, nikdy jsem nečekal na nové. Dostával jsem finanční pomoc, ovšem rodiče také udělali svoje, abych mohl na vysokou.

Pravda ale je, že nebylo nic navíc. Kdyby moje dětství bylo sendvič, bylo by masa tak akorát mezi chleba. Měli jsme, co jsme potřebovali, a nic víc. „A nic míň,“ řekla by moje máma a pak by mne sevřela do svého objetí, které vždy vonělo jak citronové pastilky.

Když jsem přijel do Atlanty, měl jsem pocit, že mám celý život před sebou – nekonečné stohy nepopsaného papíru. A víte, co se říká: muž z Morehouse má vždy pero při sobě. Deset let poté byl můj život v nejlepším. Když se někdo zeptal: „Odkud jsi?“ řekl jsem „z A!“ – v tak důvěrném vztahu s tímhle městem jsem byl, že jsem znal jeho přezdívku. Když se mne ptali na rodinu, mluvil jsem o Celestial.

Byli jsme náležitě svoji rok a půl a byli jsme šťastní, alespoň já byl. Možná ne tak jako ostatní lidé, ale nebyli jsme ti klasičtí buržoazní atlantští černoši, u kterých si manžel chodí lehnout s laptopem pod polštářem a žena si nechává zdát o svých špercích. Byl jsem mladý, lačný, na vzestupu. Celestial byla umělkyně, náruživá a nádherná. Byli jsme jak z *Lásky na druhý pohled*, akorát dospělí. Co dodat? Měl jsem vždycky slabost pro ženy, co mířily vysoko. S nimi člověk pozná hloubku, není to žádné „tak zas někdy na viděnou“. Před Celestial jsem chodil s jinou holkou, co se taky narodila a vyrostla v A. Tahle holka, tak spořádaná, jak si jen můžete představit, na mne vytáhla pistoli na galavečeru Městské ligy. Nikdy na tu stříbrnou dvaadvacítku s růžovou perleťovou rukojetí nezapomenu. Ukázala mi ji v kabelce pod stolem, když jsem si vychutnával steak s gratinovanými bramborami. Řekla, že ví, že ji podvádím s nějakou holkou z Asociace černošských advokátů. Jak to vysvětlit? Měl jsem strach, a taky neměl. Jenom holka z Atlanty může být takhle nóbl a udělat přitom něco takhle gangsterského. Byla to logika lásky, jasně, ale nebyl jsem si jistý, jestli ji mám požádat o ruku, nebo zavolat policii. Rozešli jsme se před svítáním a moje rozhodnutí to nebylo.

Po pistolnici jsem na chvíli ztratil svoje štěstí se ženami. Čítával jsem stejné noviny jako všichni ostatní a slýchával o údajném nedostatku černých mužů, ale zdálo se, že tahle dobrá zpráva můj společenský život ještě neovlivnila. Každá, která se mi líbila, měla na čekačce někoho jiného.

Trocha konkurence je zdravá pro všechny zúčastněné strany, ale odchod pistolnice se mi dostal pod kůži a poslal mne na pár dní do Eloie, abych si o tom promluvil s Velkým Royem. Můj otec

má v sobě takovou všudypřítomnost. Jako by v tom svém sklápěcím křesle seděl dlouho předtím, než jsem se ukázal, a bude tam i potom, co odejdu

„Přece nechceš ženskou, co mává střelnou zbraní, synu.“

Snažil jsem se vysvětlit, že právě ten kontrast mezi pistolí jak z ulice a třpytem toho večera na mne udělal dojem. A kromě toho: „To si jen tak hrála, tati.“

Velký Roy přikývnul a usrkl pěnu ze své sklenice piva. „Jestli si takhle hraje, co se stane, až se opravdu naštvete?“

Z kuchyně zavolala moje matka, jako by mluvila skrz překladatele: „Zeptej se ho, s kým je ta holka teď. Může být bláznivá, ale ne až takhle. Žádná neodmítne Malého Roye, aniž má jiného v záloze.“

Velký Roy se zeptal: „Tvoje matka chce vědět, s kým je teď.“ Jako bychom nemluvili stejnou řečí.

„S nějakým právníkem. Ale žádnéj Perry Mason to není. Smlouvly. Člověk na papírování.“

„A ty nejsi na papírování?“ zeptal se Velký Roy.

„To je něco úplně jiného. Zástupce, to je jen dočasný. A kromě toho, papírování není můj úděl. Akorát to zrovna dělám.“

„Aha,“ řekl Velký Roy.

Moje matka pořád špiclovala z kuchyně. „Řekni mu, že vzdycy nechá tyhle světlý holky, aby mu ublížily. Řekni, že nemá zapomenout na holky přímo tady v tomhle okrsku. Řekni mu, aby do těch kariérních výšin vzal některou s sebou.“

Velký Roy řekl: „Tvoje matka říká –“ než jsem ho přerušil.

„Slyšel jsem ji a nikdo neříkal, že ta holka byla světlá.“

Ale samozřejmě byla, na to má moje máma pifku.

Olive teď vyšla z kuchyně a ruce si otírala o pruhovanou utěrku: „Nezlob se. Nesnažím se ti míchat do života.“

Nikdo nemůže doopravdy uspokojit svou mámu, když přijde na holky. Všichni moji kamarádi mi říkají, jak je matky varují: „Jestli nemůžete používat stejný hřeben, domů ji nevod.“ Časopisy *Ebony* a *Jet* oba přísahají, že všichni černoši, co mají pár halířů, jdou po vanilkové zmrzlině. Já osobně jsem jen

na čokoládu a moje máma má ještě tu drzost řešit, jaký odstín si vybírám.

Ale člověk by si myslel, že Celestial mít ráda bude. Ty dvě si byly tak podobné, že to ony by mohly být příbuzné. Obě byly tak čistě hezké, jako Thelma z *Dobrych časů*, moje první láska z televize. Ale ne, co se týkalo mámy, Celestial vypadala správně, ovšem byla z jiného světa – chrt v rouše beránčím. Velkému Royovi naopak Celestial učarovala, až by si ji býval vzal sám, kdybych to neudělal já. Nic z toho u Olive nezabodovalo.

„Je jenom jedna věc, která by mi u tvojí matky pomohla,“ řekla jednou Celestial.

„A co by to bylo?“

„Miminko,“ povzddechla si. „Kdykoli ji vidím, prohlíží si mne, jako bych v těle držela její vnoučata jako rukojmí.“

„Přeháníš.“ Ale pravdou bylo, že jsem matce celkem rozuměl. Po roce jsem byl připravený to rozjet, vytvořit novou generaci s novými pravidly a předpisy.

Ne že by na tom, jak jsme byli vychovaní my, bylo něco špatného, ale stejně – svět se mění, takže způsob, jakým se vychovávají děti, se musel změnit taky. Součástí mého plánu bylo vynechat všechny zmínky o česání bavlny. Moji rodiče vždycky mluvili buď o bavlně opravdové, nebo symbolické. Běloši říkají „lepší než kopat příkop“ a černoši „lepší než sbírat bavlnu“. Nebudu svým dětem připomínat, že lidi museli umřít, abych mohl já vést normální život. Nechci, aby Roy III. přišel do kina a snažil se dívat na *Hvězdné války* nebo něco na ten způsob a musel u toho přemýšlet nad tím, jak právo sedět a jíst popcorn stálo jiné život. Nic takového. Nebo možná jen trochu. Každý na to musí nějak přijít. Celestial zase slibuje, že nikdy neřekne, že musí být dvakrát tak dobrý, aby dostali polovinu toho, co bílí. „I kdyby to byla pravda,“ říkala, „proč tohle říkat pětiletému dítěti?“

Byla vyrovnanost sama, žádný korporátní typ s bílým límečkem, ale svůj původ nosila jako lesk na kožených lakovkách. K tomu byla od rány jako každý umělec, aniž sklouzla k šílenství. Jinými slovy v kabelce nenosila žádnou růžovou pistoli, ale

chladná a bez vášně také nebyla. Celestial měla ráda věci po svém, a to bylo jasné na první pohled. Byla vysoká, sto osmdesát centimetrů, s plochýma nohama, vyšší než vlastní otec. Víím, že výška je náhodná, ale ona jako by si ji sama zvolila. Se svými vlasy, objemnými a divokými, byla o kousek vyšší než já. Ještě než jste se dozvěděli, že dokáže zázraky s jehlou a nití, vám bylo jasné, že máte tu čest být s jedinečným člověkem. A přestože někteří – a „některými“ myslím svoji mámu – vůči tomu byli slepí, díky tomuhle všemu bude skvělou matkou.

Napůl už jsem se jí chtěl zeptat, jestli můžeme dítě – syna nebo dceru – pojmenovat Future.

Kdyby bylo po mém, nasedli bychom na vlak do stanice dítě už na líbáncích. Představte si nás, jak ležíme nad mořskými vlnami v bungalovu se skleněnou podlahou. Ani jsem nevěděl, že něco takového existuje, ale dělal jsem, jako že o to hrozně stojím – když mi to Celestial ukázala v brožurce, řekl jsem jí, že to jsem si vždycky přál. A tak jsme tam odjeli, odpočívali nad oceánem, užívali si jeden druhého. Svatba byla více než den za námi, protože Bali bylo vzdálené dvacet tři hodin letecky první třídou. Na svatbu byla Celestial celá načančaná, jako panenkovská verze sebe sama. Všechny ty neposedné vlasy měla sepnuté do baletkového drdolu a s make-upem vypadala, jako by se červenala. Když jsem ji viděl, jak se vznáší uličkou ke mně, ona a její táta se oba chichotali, jako by to celé bylo jen na zkoušku. A já tam stál, vážný jak pět infarktů a mrtvice, aspoň dokud se na mne nepodívala a nenašpulila ty narůžovo natřené rty k políbení, to mi ten vtípek došel. Dávala mi najevo, že všechno tohle – dívenka, která si drží vlečku, můj smoking, i prsten v kapse – bylo jen divadýlko. Co bylo opravdové, byl tanec světla v jejích očích a rychle proudící krev v našich žilách. A tak jsem se taky usmál.

Na Bali už byly ty uhlažené vlasy dávno pryč a ona zářila v afru jako ze sedmdesátkového čísla časopisu *Jet*. Na sobě neměla nic kromě třpytek.

„Pojď, uděláme si miminko.“

Zasmála se. „A to se mne ptáš takhle?“

„Myslím to vážně.“

„Ještě ne, taťko,“ řekla. „Ale brzy.“

Na naše papírové výročí jsem napsal na kus papíru: „Brzy jako teď?“ Otočila ho a napsala: „Brzy jako včera. Šla jsem k doktorovi a řekl, že jsem připravená nastartovat.“

Ale byl to jiný kus papíru, který nás zastavil – moje vlastní vizitka. To jsme přišli domů z večere na počest našeho výročí v Beautiful Restaurant, napůl restauraci a napůl bufetu na Cascade Road. Nic nóbli, ale právě tam jsem to na ni tehdy vybalil. Řekla: „Ano, ale ten prsten schovej, než nás vyhodí!“ Na výročí jsme se tam vrátili na hostinu sestávající ze žebírek, těstovin se sýrem a zapečené kukuřice. Pak jsme zamířili domů na dezert, dva kousky svatebního dortu, které tvrdly v mrazáku celý rok a čekaly na to, jestli spolu tu dobu vydržíme. Nechtěl jsem se spokojit s tím, aby to bylo jen docela dobré, a tak jsem otevřel peněženku, abych jí ukázal její fotku, kterou jsem tam nosil. Jak jsem ji vytahoval z obalu, vylétla moje vizitka a měkce přistála mezi plátky amarettového dortu. Na zadní straně bylo fialovým inkoustem napsáno ženské křestní jméno a telefonní číslo, což bylo samo o sobě dost špatné. Ale Celestial si všimla dalších tří číslic, které považovala za číslo hotelového pokoje.

„Já ti to vysvětlím.“ Pravda nebyla složitá: měl jsem rád ženy. Užival jsem si trochy flirtování, toho, čemu se říká mrazení po těle. Někdy jsem sbíral telefonní čísla, jako bych byl pořád na vysoké, ale 99,997 procent času to u toho skončilo. Zkrátka mi dělalo dobře vědět, že na to mám. Neškodné, ne?

„Tak vysvětluj,“ řekla.

„Vecpala mi to do kapsy.“

„Jak ti mohla vecpat tvou vlastní vizitku?“ Celestial byla naštvaná, a to mne trochu vzrušilo – jako cvaknutí na sporáku, než zažehne plamen.

„O tu vizitku mne požádala. Myslel jsem, že to bylo nevinné.“

Celestial vstala, sebrala talířky zatěžkané dortem a hodila je do koše, svatební porcelán ať vezme čert. Vrátila se ke stolu, zvedla svoji flétnu růžového šampaňského a hodila do sebe ty

bublínky jako panáka tequilly. Pak mi sebrala sklenici z ruky, vypila i můj podíl a hodila do koše i ty sklenky na dlouhé stopce. Když se rozbily, zněly jako zvony.

„Kecy, jenom kecy,“ řekla.

„Ale kde jsem teď?“ odpověděl jsem. „Přímo tady s tebou. U nás doma. Každou noc pokládám hlavu na tvůj polštář.“

„Na naše podělaný výročí,“ řekla. Teď se hněv pomalu měnil ve smutek. Posadila se na barovou stoličku. „Proč ses ženil, když mne chceš podvádět?“

Nepoukázal jsem na to, že se člověk musí oženit, aby vůbec podvádět mohl. Místo toho jsem jí řekl pravdu. „Ani jsem tý holce nikdy nezavolał.“ Sedl jsem si vedle ní. „Miluju Tě.“ Vyslovil jsem to jako zaklínadlo. „Šťastné výročí.“

Nechala mne, abych ji políbil, což bylo dobré znamení. Na jejích rtech jsem cítil růžové šampaňské. Byli jsme svlečení, když se mi pořádně zakousla do ucha. „Ty seš takovej lhář.“ Pak se přese mě natáhla k mému nočnímu stolku a vytáhla balíček v lesklé fólii. „Jen si ho zabal, šéfe.“

Vím, že by někteří řekli, že naše manželství bylo v nesnázích. Lidi toho vždycky tolik napovídají, když neví, co se děje za zavřenými dveřmi, pod příkrývkami a mezi nocí a ránem. Ale jako svědek, a dokonce účastník našeho vztahu jsem přesvědčený, že to bylo naopak. Něco to znamenalo, že jsem ji mohl naštvat kouskem papíru a že mne mohla dohánět k šilenství jenom kondomem.

Ano, byli jsme sezdaný pár, ale byli jsme stále mladí a beznadějně zamilovaní. Po jednom roce ten plamen pořád plápolal.

Věc se má tak: je to výzva, být verze 2.0. Na papíře jsme *Jiný svět: Kde jsou dnes? Whitley a Dwayne*, jenom dospělí. Ale Celestial a já jsme něco, o čem Hollywood nikdy nesnil. Byla nadaná a já byl její manažer a múza. Ne tak, že bych polehával, jak mne Bůh stvořil, aby mě mohla malovat. Ne, jen jsem prostě žil svůj život a ona se dívala. Když jsme byli zasnoubení, vyhrála soutěž se skleněnou sochou, kterou vytvořila. Z dálky to vypadalo

jako cvrnkací kulička, ale když jste se dostali blízko a podívali se z toho správného úhlu, byly uvnitř vidět zvířené obrysy mého profilu. Někdo jí za to nabídnul pět tisíc dolarů, ale nechtěla se s tím rozloučit. Tohle se nestává, pokud je manželství v ohrožení.

Byla tu pro mne a já na oplátku pro ni. Dřív, když jste pracovali tak, že vaše žena nemusela, říkali tomu „usadit svoji ženu“. Cílem Velkého Roye bylo usadit Olive, ale nikdy to úplně nedopadlo. V úctě k němu, a možná i k sobě, jsem pracoval celý den, aby Celestial mohla zůstat doma a vyrábět své panenky, hlavní umělecké vyjádření. Jsem fanoušek kuliček v muzejní kvalitě i jemné perokresby, ale panenky byly něco, co se mohlo zalíbit i obyčejným lidem. Moje vize byla řada hadrových panenek, které bychom prodávali ve velkém. Lidi si je mohli vystavit na policičce nebo se jich naobjímat, až by vypadla náplň. Pořád by tu byly i luxusní zakázky na míru a umělecké kousky. Tyhle mohly snadno vynést pětimístné částky. Ale udělá se na každodenních panenkách, říkával jsem jí. A uvidíte, měl jsem nakonec pravdu.

Vím, že od toho všeho už uběhlo hodně vody, a není to zrovna sladký pramínek. Ale abych byl spravedlivý, musím říct celý tenhle příběh. Byli jsme svoji jen něco málo přes rok, ale byl to dobrý rok. I ona by to přiznala.

METEOR NÁM ŽIVOT ROZDRTIL o víkendu na Svátek práce, kdy jsme jeli do Eloie navštívit moje rodiče. Jeli jsme autem, protože jsem jím jezdil rád. Letadla jsem měl spojená s prací. Tehdy jsem dělal obchodního zástupce společnosti, co dělala skripta, specializovala se na matematiku, i když já s čísly skončil u tabulek s násobilkou. Byl jsem v tomhle úspěšný, protože jsem uměl prodávat. Týden předtím jsem uzavřel pěknou smlouvu na své alma mater a chystal jsem se na další na Georgijské státní. Magnáta to ze mne neudělalo, ale těšil jsem se na bonus dost tučný na to, abychom mohli mluvit o koupi nového domu. S naším současným bydlištěm nic špatného nebylo, byl to bytelný americký dům v tiché ulici. Ovšem taky to byl svatební dar jejich rodičů,

domov jejího dětství přepsaný na dceru, jen na ni. Připomínalo to, co dělají bílí – pomoc do začátků v americkém stylu. Ale já chtěl být doma ve vlastním.

O tomhle jsem přemýšlel, když jsme jeli po I-10 do Eloie, ale nijak mě to netížilo. Po půtce na výročí jsme se zase usadili a byli jsme zpátky ve svém vzájemném rytmu. Oldschoolový hiphop burácel ze stera naší Hondy Accord, rodinného vozu se dvěma prázdnými sedadly vzadu.

Po šesti hodinách jsem vyhodil blinkr na sjezdu 163. Když jsme se zařadili do dvouproude silnice, cítil jsem v Celestial změnu. Ramena jí povyjela nahoru a okusovala si konečky vlasů.

„Co je?“ zeptal jsem se a ztlumil nejlepší hiphopové album v historii.

„Jsem nervózní.“

„Kvůli čemu?“

„Máš někdy pocit, žeš možná nechal zapnutý sporák?“

Vrátil jsem hlasitost stera zpátky na něco mezi hřměním a burácením. „Tak zavolej Andremu, od toho jsou kamarádi.“

Celestial si pohrávala s bezpečnostním pásem, jako by jí tak úplně neseděl. „Vždycky jsem taková s tvými rodiči, víš, rozpačitá.“

„S našima?“ Olive a Velký Roy byli ti nejvšednější lidé v dějinách lidstva. Zato rodiče Celestial nebyli zrovna přístupní. Její otec byl malý chlápek, malinkatý, s obrovským afrem à la Frederick Douglass, s pěšinkou na straně – a ještě k tomu to byl takový ten geniální vynálezce. Její matka pracovala ve školství, ne jako učitelka nebo ředitelka, ale jako pomocná vedoucí celého vzdělávacího systému. A už jsem zmínil, že její táta narazil na zlatý důl před deseti nebo dvanácti lety, když vynalezl sloučeninu, která zabrání předčasnému oddělení dužiny v pomerančovém džusu? Prodal tuhle blbost společnosti Minute Maid a od té doby by se mohli v penězích koupat. Její máma a táta – to je oříšek. Proti nim jsou Olive a Velký Roy hračka.

„Naši tě přece milují,“ řekl jsem.

„Milují *tebe*.“

„A já miluju tebe, takže tě milujou taky. To jsou základní počty.“

Celestial se dívala z okna, kolem se zrovna míhaly štíhlé borovice. „Nemám z toho dobrý pocit, Royi. Pojedme domů.“

Moje žena má dramatické vlohy. Stejně její slova drhla, jako by se zasekávala na něčem, co nemůžu popsat jinak než strach.

„Co je?“

„Nevím,“ odpověděla. „Ale otočme to.“

„A co bych asi řekl mámě? Víš, že touhle dobou už navařuje plnou parou večeři.“

„Sveď to na mě,“ řekla Celestial. „Řekni jí, že je to všechno moje vina.“

Když se ohlížím zpátky, je to jako dívat se na horor a divit se, proč jsou postavy tak odhodlané ignorovat všechna varovná znamení. Když přízračný hlas radí „pryč odsud“, měl bys poslechnout. Ale v reálném životě nevíš, že jsi ve strašidelném filmu. Myslíš si, že je tvoje drahá polovička příliš přecitlivělá. Doufáš, že je to proto, že je těhotná, protože dítě je, co potřebuješ, abys ji mohl zamknout a zahodit klíč.

KDYŽ JSME PŘIJELI DO DOMU MÝCH RODIČŮ, Olive čekala na verandě. Máma měla slabost pro paruky a tentokrát na sobě měla kudrny barvy broskvové marmelády. Vjel jsem k domu až k nárazníkům tátova Chryslera, zatáhnul ruční brzdu, rozrazil dveře a vyběhl schody po dvou právě včas, aby mě máma na půl cesty objala. Byla malinkatá, takže jsem se sehnul, abych ji zdvihl ze zápraží, a ona se zasmála melodicky jako xylofon.

„Malý Royi,“ řekla, „jsi doma!“

Když jsem ji zase položil, ohlédl jsem se a viděl jen prázdno, tak jsem ze schodů zase seběhl, opět po dvou. Otevřel jsem dveře auta a Celestial natáhla ruku. Přísahám, že jsem slyšel, jak máma protáčí oči, když jsem své ženě pomáhal z Hondy.

„Je to trojúhelník,“ vysvětloval Velký Roy, když jsme si ve dvou užívali trochy koňaku v pracovně, zatímco Olive se činila v kuchyni a Celestial se šla opláchnout.

„Měl jsem štěstí,“ vyprávěl. „Když jsem potkal tvoji mámu, byli jsme oba dva volní jak ptáci. Moje rodiče byli oba mrtví a její až v Oklahomě, předstírali, že se nikdy nenarodila.“

„Ony to zvládnou,“ řekl jsem Velkému Royovi. „Celestial to chvíli trvá, než si na lidi zvykne.“

„Tvoje máma taky není zrovna Doris Dayová,“ přitakal a připili jsme si na ty náročné ženy, do nichž jsme byli blázni.

„Zlepší se to, až budeme mít dítě,“ řekl jsem.

„Pravda. Vnouče uklidní i divou bestii.“

„Komu říkáš bestie?“ Máma se zhmotnila na prahu a sedla si Velkému Royovi na klín jako puberťačka.

Z druhých dveří vyšla Celestial, svěží, půvabná a vonící po mandarinkách. Se mnou na křesle a mými rodiči uhnížděnými na gauči už pro ni nezbylo místo k sezení, tak jsem si poklepal na koleno. Rezolutně se mi usadila na klíně a vypadlo to, jako že jsme na trapném dvojrande asi v roce 1952.

Moje matka se narovnala. „Celestial, doslechla jsem se, že jste slavná.“

„Prosím?“ odpověděla a trochu sebou škulba, aby se mi dostala z klína, ale já ji pevně držel.

„Ten časopis,“ řekla, „proč jste nám neřekla, že děláte díru do světa?“

Celestial vypadala stydlivě. „Je to jen přehled absolventů.“

„Je to časopis,“ řekla moje matka, zvedla lesklý výtisk zpod konferenčního stolku a nalistovala založenou stránku, na které byla Celestial držící látkovou panenku, která měla představovat Josephine Bakerovou. „Umělci budoucnosti,“ oznamovalo tučné písmo.

„Poslal jsem jim to,“ přiznal jsem se. „No co? Jsem na tebe pyšný.“

„Je to pravda, že lidé za vaše panenky platí i pět tisíc dolarů?“ sešpulila Olive rty a loupla očima.

„Normálně ne,“ odpověděla Celestial, ale začal jsem mluvit přes ni.

„Je to tak,“ řekl jsem. „Víte, že jsem její manažer. Nechal bych snad někoho ošidit svoji ženu?“

„Pět tisíc dolarů za panenku?“ Olive se ovívala časopisem, vlasy barvy broskvové marmelády jí poletovaly kolem hlavy. „Tak proto pánbůh stvořil bělochy.“

Velký Roy se uchechtl a Celestial se snažila dostat se mi z klína. „Na té fotce to nevynikne,“ řekla a zněla jako malá holka. „Tu čelenku jsem ručně pošivala korálky a -“

„Do pěti tisíc se vejde hodně korálků,“ poznamenala moje matka.

Celestial se na mě podívala a já ve snaze nastolit mír řekl: „Mami, stěžuj si na pravidla, ale ne na hráče.“ Když máte ženu, poznáte, když jste něco řekl špatně. Nějak přeuspořádá ionty ve vzduchu a už se vám tak dobře nedýchá.

„Není to žádná hra, ale umění.“ Celestial pohlédla na zarámované tisky inspirované Afrikou na stěně obývacího pokoje. „Myslím opravdové umění.“

Velký Roy, zručný diplomat, řekl: „Možná kdybychom mohli jednu vidět naživo.“

„Jednu máme v autě,“ řekl jsem. „Přinesu ji.“

PANENKA ZAVINUTÁ V MĚKKÉ POKRÝVCE vypadala jako opravdový kojeneček. To byla jedna taková Celestialina výstřednost. Na ženu, která se, řekněme, obávala mateřství, se o tyhle látkové výrobky starala až příliš. Snažil jsem se jí říct, že bude muset změnit přístup, až otevřeme svůj obchod. *Poupées*, jak se panenkám říkalo, se budou prodávat za zlomek ceny uměleckých kousků jako toho, který jsem držel. Budou muset být ušité rychle, a jak se jednou uchytlí, už jen masová produkce. Žádné kašmírové dečky. Ale tuhle jsem jí nechal, byla to zakázka pro starostu Atlanty, který ji chtěl dát náčelnici svého štábu, čekala miminko a termín měla kolem Díkuvzdání.

Když jsem odhrnul pokrývku, aby máma viděla panence do obličeje, hlasitě se nadechla. Mrknul jsem na Celestial, ta

byla tak hodná a uvolnila ionty ve vzduchu, takže jsem zase mohl dýchat.

„To jsi ty,“ řekla Olive a panenku mi vzala, opatrně, aby ji držela pod hlavou.

„Použila jsem jeho fotku,“ pípala Celestial. „Roy je moje inspirace.“

„A proto si mne vzala,“ zažertoval jsem.

„Nejen proto,“ řekla.

Víte, že je to kouzelná chvíle, když matka nemá slov. Když se k ní připojil otec a zadíval se jí přes rameno, nespouštěla oči z ranečku ve svém náručí.

„Na vlasy jsem použila štras,“ pokračovala Celestial čím dál nadšeněji. „Otočte ho na světlo.“

Máma to udělala a hlavička panenky se zatřpytila, jak se světlo z našich obyčejných žárovek odrazilo od čepičky z černých koralů. „Je to jako svatozář,“ řekla matka. „Takové to je, když máš opravdové miminko. Máš svého vlastního andílka.“

Teď se matka přesunula ke gauči a položila panenku na podušku. Byl to zážitek jako z halucinace, protože panenka se mi opravdu podobala, nebo aspoň mým fotkám z dětství. Bylo to jako zírat do očarovaného zrcadla. V Olive jsem zahlédl onu šestnáctiletou dívku, kterou byla – matka příliš brzy, ale něžná jako jaro. „Mohla bych si ji od vás koupit?“

„Ne, mami,“ odpověděl jsem a už jsem se dmul pýchou. „Je to speciální zakázka. Deset litrů na ruku, sjednáno mou maličkostí!“

„Samozřejmě,“ řekla a zavinovala panenku do pokrývky jako do rubáše. „K čemu potřebuju panenku? Stařena jako já?“

„Vezměte si ji,“ řekla Celestial.

Vrhl jsem na ni pohled, kterému říká výraz Garyho Colemana. Ve smlouvě výslovně stálo dodání do konce měsíce. Termín byl pevně daný, stál černým inkoustem na třech ověřených kopiích. Nebylo tam nic o tom, že by to bylo na prodávajícím.

Aniž se se na mne podívala, řekla Celestial. „Vyrobím další.“

Olive odpověděla: „Ne, nechci vás zdržet. Jde jen o to, že vypadá úplně jako Malý Roy.“

Sáhl jsem po panence, ale matka ji zrovna nepouštěla a Celestial mi to nedělala o nic jednodušší. Je celá divá po každém, kdo oceňuje její práci. Na tom taky budeme muset pracovat, pokud z tohohle budeme chtít udělat opravdový byznys.

„Nechte si ji,“ říkala Celestial, jako by na téhle panence nepracovala tři měsíce. „Můžu pro starosta udělat jinou.“

Teď byla na řadě zase Olive, aby promíchala ionty.

„Á, starosta. No, tak to mne omluvte.“ Podala mi panenku. „Dej ji zpátky do auta, než ji ušpiním. Nechci, abys mi poslal účet na deset tisíc dolarů.“

„Tak jsem to nemyslela.“ Celestial se na mne omluvně podívala.

„Mami!“ řekl jsem.

„Olive!“ řekl Velký Roy.

„Paní Hamiltonová,“ řekla Celestial.

„Je čas na večeři,“ řekla má matka. „Doufám, že pořád jíte jamy na sladko a kapustový salát.“

VEČEŘI JSME SICE NEJEDLI V TICHOSTI, ale nikdo o ničem nemluvil. Olive byla tak našťvaná, že zkazila ledový čaj. Zhluboka jsem se napil a očekával jsem měkký ocas třtinového cukru, ale zakuckal jsem se na pálivé košer soli. Krátce nato spadl ze zdi můj diplom ze střední a po skle se táhla prasklina. Znamení? Možná. Ale o zprávách shora jsem nepřemýšlel. Byl jsem příliš rozrušený z toho, že jsem se ocitl mezi dvěma ženami, kterých jsem si cenil nadevše. Nebylo to o tom, že bych nevěděl, jak se chovat v určitých situacích. Každý muž ví, jak se rozdělit. Ale s mojí matkou a Celestial jsem byl prostě rozdělený napůl. Olive mne přivedla na tenhle svět a udělala ze mne muže, kterým jsem byl. Celestial ovšem byla branou do zbytku života, nablyštěnými dveřmi do vyšší úrovně.

Jako moučník byla polévaná roláda, moje oblíbená, ale ta

tahanice s desetitisícovou panenkou mi sebrala chuť k jídlu. Stejně jsem do sebe ale natlačil dvě skořicové porce, protože každý ví, že špatné se s jižanskou ženou ještě zhorší, když odmítnete její jídlo. Takže jsem jedl, jako bych byl na útěku, a Celestial také, i když jsme si oba slíbili, že se od rafinovaného cukru budeme držet dál.

Když byl stůl sklizený, Velký Roy se zeptal: „Přinesete si už věci dovnitř?“

„Ne, táto,“ řekl jsem zlehka. „Zamluvil jsem nám pokoj v Piney Woods.“

„Raději budeš na tom smetišti než ve vlastním domově?“ zeptala se Olive.

„Chci ukázat Celestial, kde to všechno začalo.“

„Nemusíte tam kvůli tomu přece přespávat.“

Ale pravda byla, že jsem musel. Byl to příběh, který se měl vyprávět dál od revizionistických sklonů mých rodičů. Po roce manželství si zasloužila vědět, za koho se vdala.

„To byl váš nápad?“ otočila se matka na Celestial.

„Ne, prosím. Já bych klidně spala tady.“

„To celé já,“ řekl jsem, ale Celestial hotel uvítala. Říkala, že se nikdy necítila dobře, když jsme spolu spali pod střechou rodičů, třebaže jsme byli řádně sezdaní atd. Když jsme tu byli naposledy, si vzala košilku jak z koloniálních časů, přitom obyčejně spávala nahá.

„Ale připravila jsem vám pokoj,“ řekla Olive a najednou mluvila k Celestial. Ženy se na sebe podívaly způsobem, jakým se muž na jiného muže nikdy nedívá. Na okamžik byly v domě samy.

„Royi,“ otočila se na mne Celestial, podivně vystrašená. „Co myslíš?“

„Ráno jsme tu zas, mami,“ řekl jsem a políbil ji. „Bochánky s medem.“

JAK DLOUHO NÁM TRVALO, než jsme matčin dům opustili? Možná je to tím, jak se ohlížím zpět, ale každého kromě mě jako by něco zdržovalo. Když jsme se konečně dostali ze dveří, táta podal Celestial tu zavinutou panenku. Nemotorně ji nesl, jako by se nemohl rozhodnout, jestli je to věc, nebo něco živého.

„Provětrejte ho trochu,“ řekla matka, odkryla pokrývku a kle-sající oranžové slunce rozsvítilo svatozář.

„Můžete si ji nechat,“ Celestial řekla. „Dopřavdy.“

„Tahle je pro starostu,“ odpověděla Olive. „Můžete mi udě-lat jinou.“

„Nebo ještě líp, opravdovou,“ řekl Velký Roy a svými velkýma rukama naznačil obrysy těhotenského břicha. Jeho smích pro-lomil kouzlo, které nás přilepilo k domu, a mohli jsme odejít.

Celestial roztála, hned jak jsme nasedli do auta. Jakékoli zlé zaklínadlo nebo zaříkání jí leželo na duši, zmizelo, když jsme vjeli na dálnici. Nad ušima si rozdělala francouzské copy, hlavu si dala mezi kolena, měla plné ruce práce s rozplétáním a na-čechráváním. Když se narovнала, byla zase sama sebou, výbuch vlasů a šibalský úsměv.

„Panebože, to bylo divný,“ řekla.

„To teda,“ souhlasil jsem. „Nemám tušení, co to mělo zna-menat.“

„Děti,“ řekla. „Myslím, že touha po vnoučatech zkazí i pří-četné rodiče.“

„Tvoje ne,“ řekl jsem a vybavil si její rodiče, chladné jak po-lárkový dort.

„Ale jo, moje taky,“ odvětila. „To se jen ovládají před tebou. Všichni by měli jít na terapii.“

„Ale vždyť se o děti snažíme,“ řekl jsem. „Je v tom nějaký roz-díl, že to taky chtějí? Není to dobře, že máme něco společného?“

Na cestě do hotelu jsem sjel na stranu cesty těsně před visutým mostem, který byl neúměrný k tomu, co se na mapě jmenovalo řeka Aldridge, ale byl to v podstatě větší potok.

„Co máš na nohou?“

„Boty na klínu,“ řekla a zamračila se.

„Můžeš v nich chodit?“

Zdála se zahanbená svými botami, architektonickými konstrukcemi z puntíkové stuhy a korku.

„Jak bych v balerínách mohla udělat dojem na tvoji matku?“

„Neboj, je to kousek,“ řekl jsem, když jsem se šinul dolů po měkkém břehu a ona cupitala za mnou. „Dej mi ruku kolem krku,“ nakázal jsem jí, zvedl ji jako nevěstu a zbytek cesty ji nesl. Vtiskla svou tvář do mého krku a povzdechla si. Nikdy bych jí to neřekl, ale byl jsem rád, že jsem silnější než ona, že jsem ji mohl doslova nosit v náručí. Ani ona by to nepřiznala, ale vím, že to taky oceňovala. Když jsme se dostali na břeh potoka, posadil jsem ji na měkkou zem. „Nějak jsi nám ztěžkla, holka. Jsi si jistá, že nejsi těhotná?“

„Haha, moc vtipný,“ vzhledla. „Na takový pramínek to je teda most.“

Seděl jsem na zemi a přitisknul záda na jeden z kovových sloupů, jako by to byl velký bílý ořech z našeho dvora. Roztáhl jsem nohy a poklepal na prostor mezi nimi. Sedla si a já sevřel ruce kolem její hrudi a položil si bradu na místo, kde krk přecházel v rameno. Pramen vedle nás byl čistý, voda se řinula přes měkké kameny a soumrak maloval vlnky do stříbrna. Má žena voněla jako levandule a kokosový dort.

Začal jsem: „Než postavili přehradu a hladina se snížila, s tátou jsme sem chodívali o sobotách s pruty a návnadou. Tohle je pro mě otcovství: sendviče a hroznová limonáda.“ Zachichotala se, nevěděla, jak vážně to míním. Nad námi přejelo přes kovové pletivo auto a zvuk větru procházející děrami zněl jako hudba, jako když měkce fouknete do hrdla láhve. „Když projede víc aut, zní to skoro jako písnička.“

A tak jsme tam seděli, čekali na auta a poslouchali mostovou hudbu. Naše manželství bylo dobré. To není jen vzpomínka, co ze mě mluví.

„Georgie,“ oslovil jsem ji přezdívkou. „Moje rodina je komplikovanější, než si myslíš. Moje máma...“ Ale nezvládl jsem tu větu dopovědět.

„Je to dobrý,“ slíbila. „Nezlobím se. Jsi její milovaný syn, to je vše.“ Otočila se a políbili jsme se jako pubertáci, co se muchlují pod mostem. Byl to skvělý pocit, být dospělý, ale mladý. Být ženatý, ale ne usazený. Být uvázaný, ale svobodný.

•••

MATKA PŘEHÁNĚLA. Piney Woods byl asi na úrovni řetězcového motelu, hvězdička a půl podle objektivních měřítek, ale jednu hvězdu jim člověk přidal za to, že to byl jediný hotel ve městě. V minulém životě jsem sem vzal dívku po maturitním plese v naději, že přijdu o panictví. Abych zaplatil za pokoj, lahve šumivého vína a pár dalších romantických propriet, zabalil jsem v supermarketu Piggly Wiggly hodně nákupů. Dokonce jsem se v prádelně zastavil pro sloupeček čtvrtáků kvůli masážní podložce. Ta noc skončila jako komedie plná omylů. Podložka sežrala šest čtvrtáků, než začala fungovat, pak vrčela nahlas jako sekačka na trávu. K tomu na sobě měla inkriminovaná dívka šaty s obručí, která vyskočila a udeřila mne do nosu, když jsem se snažil o bližší seznámení.

Když jsme se nahlásili a usídlili v našem pokoji, vyprávěl jsem Celestial ten příběh v naději, že se zasměje. Místo toho řekla: „Pojď sem, miláčku,“ a nechala mne položit si hlavu na její hrud', což bylo asi tak všechno, co mi tenkrát dovolila ta slečna.

„Jako kdybychom dneska stanovali,“ řekl jsem.

„Nebo spíš studovali v zahraničí.“

V zrcadle jsem se jí zadíval do očí a promluvil. „Skoro jsem se narodil přímo tady v tomhle hotelu. Olive tu kdysi pracovala jako uklízečka.“ Tehdy se hotýlek Piney Woods jmenoval Rebel's Roost a byl sice čistý, ale konfedační vlajka visela v každém pokoji. Máma zrovna drhla vanu, když jí začaly bolesti, ale byla rozhodnutá, že se moje životní pouť nezačne pod hvězdami a pruhu. Sevřela kolena do chvíle, než ji majitel motelu, navzdory výzdobě slušný chlap, neodvezl těch třicet mil do Alexandrie.

Pátého dubna 1969, rok od toho dne, už jsem poprvé přespával v integrovaných jeslích. Máma na to byla hrdá.

„Kde byl Velký Roy?“ zeptala se Celestial. Věděl jsem, že se zeptá.

Právě kvůli této otázce jsme tu byli, tak proč mi přišlo tak zatěžko jí odpovědět? K téhle otázce jsem ji navedl, ale když se zeptala, mlčel jsem jako ryba.

„Byl v práci?“

Celestial seděla na posteli a našívala další korálky na starostovu panenku, dokud si moje mlčení nezískalo její pozornost. Ukousla nit, zavázala ji a otočila se, aby se na mne podívala. „Copak?“

Pořád jsem pohyboval rty, ale beze zvuku. Tady ten příběh nezačíná. Můj příběh možná začal dnem, kdy jsem se narodil, ale tenhle příběh je ještě starší.

„Roi, co je? Děje se něco?“

„Velký Roy není mým pravým otcem.“ Krátká věta, o níž jsem matce slíbil, že ji nikdy nahlas nevyslovím.

„Cože?“

„Biologickým.“

„Ale tvoje jméno?“

„Udělal ze mne svého juniora, když jsem byl miminko.“

Vstal jsem z postele a umíchal dva drinky – džus z konzervy s vodkou. Když jsem prstem míchal pohárky, nemohl jsem se přimět podívat se jí do očí, dokonce ani v zrcadle ne. Zeptala se: „Jak dlouho už tohle víš?“

„Řekli mi to, než jsem šel do školky. Eloie je malé město. Nechtěli, abych to slyšel od spolužáků.“

„A proto mi to říkáš? Abych to neslyšela od sousedů?“

„Ne,“ řekl jsem, „řikám ti to, protože chci, abys znala všechna moje tajemství.“

Vrátil jsem se k posteli a podal jí tenký plastový pohárek. „Na zdraví.“

K mému lítostivému přípitku se nepřipojila, pohárek položila na poškrábaný noční stolek a opatrně zase zavinula starostovu

panenku. „Roi, proč mi tohle děláš? Jsme svoji už víc než rok a tebe nikdy předtím nenapadlo, že bys mi to mohl říct?“

Čekal jsem na zbytek, úsečná slova a slzy, možná jsem se na to i těšil. Ale Celestial jen vzhlédla a potřásla hlavou. Nadechla se a vydechla.

„Roi, tohle děláš naschvál.“

„Tohle? Co tohle?“

„Říkáš mi, že zakládáme rodinu, že jsem tvůj nejbližší člověk, a pak na mne vypálíš něco takového.“

„Nic jsem nevypálil. Záleží na tom vůbec?“ Obrátil jsem to v řečnickou otázku, ale toužil jsem po opravdové odpovědi. Potřeboval jsem, aby řekla, že to nic nemění, že já jsem já, a ne můj pokřivený rodokmen.

„Není to jenom tohle. Je to telefonní číslo v tvójí peněžence, a že někdy nenosíš snubní prstýnek. A teď tohle. Jakmile se přes něco přeneseme, hned narazíme na něco jiného. Kdybych tě neznala lépe, myslela bych si, že chceš naše manželství sabotovat, stejně jako to dítě, všechno.“ Řekla to, jako by to všechno byla moje chyba, jako by bylo možné tančit tango sám.

Když jsem se zlobil, nezvedal jsem hlas. Místo toho jsem ho snížil do polohy, kterou člověk slyšel v kostech, ne ušima. „Jsi si jistá, že tohle chceš? Je tohle, na co jsi čekala? O to tady jde. Říkám ti, že neznám svýho tátu, a ty si rozmýšlíš celý náš vztah? Neřekl jsem ti to, protože s námi dvěma to nemělo nic společného.“

„Jsi úplně mimo,“ řekla. Její tvář byla v zrcadle plném šmouh ostražitá a naštvaná.

„Vidíš,“ řekl jsem. „A proto jsem ti to nechtěl říct. A teď co? Máš pocit, že mne neznáš, protože neznáš můj přesný genetický profil? Co je to za buržoazní sračky?“

„Problém je, žeš mi to neřekl. Je mi jedno, že nevíš, kdo je tvůj táta.“

„Neřekl jsem, že to nevím. Co se to snažíš říct o mojí matce? Že nevěděla, s kým je těhotná? Fakt, Celestial? Tohle chceš říct?“

„Nechytej mě za slovo,“ řekla Celestial. „To ty jsi měl tajemství velký jak Aljaška.“

„Co je tu k odhalení? Můj pravej táta je Othaniel Jenkins. To je vše, co mám. Takže teď víš, co já. Tohle že je tajemství velký jako Aljaška? Spíš jako Connecticut. Možná Rhode Island.“

„Nepřekrucuj to,“ řekla.

„Hele,“ řekl jsem. „Měj trochu slitování. Olive nebylo ani sedmnáct. Zneužil ji. Byl to dospělej chlap.“

„Mluvím o nás dvou. Jsme svoji. Svoji. Je mi jedno, jak se sakra jmenuje. Vypadám snad, že mne zajímá, co tvoje matka...“

Otočil jsem se, abych se na ni podíval bez zprostředkování zrcadla, a co jsem viděl mne znepokojilo. Oči měla napůl zavřené, sevřela rty připravená promluvit a já instinktivně věděl, že nechci slyšet, cokoli se chystala říct.

„Sedmnáctého listopadu,“ řekl jsem, než stačila dokončit myšlenku.

Jiné páry používají kouzelná slova, aby si daly pauzu v drsném sexu, ale my je používali k oddychovému času v drsných slovech. Když jeden z nás řekl „sedmnáctého listopadu“, datum našeho prvního rande, všechna konverzace musela na patnáct minut ustát. Stiskl jsem spoušť, protože jsem věděl, že pokud vypustí ještě slovo o mojí mámě, někdo z nás řekne něco, co už nevezme zpět.

Celestial rozhodila rukama. „Fajn. Patnáct minut pauza.“

Vstal jsem a zvedl kbelík na led. „Dojdu tohle naplnit.“ Patnáct minut je pěkný kus času. Jakmile budu ze dveří, Celestial zavolá Andremu. Potkali se v dětské ohrádce, ještě než byli dost staří na to, aby seděli, takže jsou jak bratr a sestra. Znal jsem Dreho z vysoké a právě přes něj jsem vlastně Celestial vůbec potkal.

Zatímco soptila Dremu, vyšel jsem do druhého patra, dal kbelík k přístroji a zmáčkl páku. Kostky ledu padaly postupně v několika várkách. Během čekání jsem potkal ženu asi Oliviiina věku, podsaditou s laskavou tváří s dolíčky. Ruku měla v látkové pásce. „Rotátorová manželka,“ řekla a vysvětlovala, že řízení bylo náročné, ale že na ni v Houstonu čeká vnoučátko – vnoučátko, které plánuje zvedat tou zdravou paží. Jako gentleman, v jakého

mne máma vychovala, jsem jí odnesl led do pokoje, číslo 206. Kvůli svému zranění měla problém manipulovat s oknem, takže jsem zvedl rám a vyztužil ho Biblí. Měl jsem pořád ještě sedm minut, takže jsem šel do koupelny, zahrál si na instalatéra a spravil záchod, co protékal jak Niagara. Při odchodu jsem ji varoval, že je klika povolena a že má zkontrolovat, jestli je zamčeno, až odejdu. Poděkovala mi, já jí říkal „paní“. Bylo 20:48. Věděl jsem to, protože jsem kouknul na hodinky, jestli je dost pozdě na návrat k manželce.

Na dveře jsem zaklepal ve 20:53. Celestial nám připravila dva čerstvé koktejly. Holou rukou sáhla do kbelíku a přidala tři kostky pro každého z nás. Zatřásla drinky, aby se chlad rozprostřel, a pak natáhla svoji nádhernou paži mým směrem.

A tohle byl na hodně dlouhou dobu poslední šťastný večer mého života.

CELESTIAL

Paměť je podivné stvoření, výstřední kurátor. Pořád se za tou nocí ohlížím, i když už ne tak často jako dřív. Jak dlouho můžete žít s tváří přes rameno? Nehledě na to, co lidi řeknou, tohle nebylo selhání paměti. Nejsem si jistá, jestli to vůbec selhání bylo.

O PINEY WOODS sním, když jsem vzhůru. Neříkám to na svoji obranu, prostě to tak je. Jak řekla Aretha Franklin: „Žena je jen člověk... Je z masa a kostí, stejně jako muž.“ Nic více, nic méně.

ČEHO LITUJU, je, jak jsme se ten večer pohádali, ze všeho zrovna o jeho rodičích. Ostře jsme se hádali, ještě než jsme byli svoji, když jsme si hráli na lásku, ale to byly tahanice o náš vztah. V Piney Woods jsme se chytli kvůli minulosti a bojovat o ni, to není nikdy fér. Roy, který věděl, co já ne, zavolal: „Sedmnáctého listopadu,“ a zastavil čas. Když odešel s kbelíkem na led, oddychla jsem si.

Vytočila jsem Andreho a ten to po třech zazvoněních zvedl a uklidnil mne, rozumný a věcný jako vždycky. „Nebuď na Roye takový ras,“ řekl. „Pokud se našťveš pokaždé, když se snaží k něčemu přiznat, tak ti spíš bude lhát.“

„Ale,“ řekla jsem já, nechtěla jsem to ještě nechat, „on vůbec –“

„Víš, že mám pravdu,“ odpověděl, aniž zněl samolibě. „Co ale nevíš je, že tu mám dneska večer mladou dámu.“

„*Pardon moi*,“ řekla jsem, potěšilo mě to.

„I na gigola někdy přijde samota,“ odpověděl.

Křenila jsem se i poté, co jsem zavěsila.

A pořád jsem se usmívala, když se ve dveřích objevil Roy s kbelíkem ledu v náručí jako s kyticí růží, a do té doby už můj vztek vychladnul jak zapomenutý šálek kávy.

„Georgie, moc se omlouvám,“ řekl a vzal mi drink z ruky. „Tohle mne vždycky pátilo jak čert. Představ si, jak se cítím. Pocházíš z takové dokonalé rodiny. Máš otce milionáře.“

„Vždycky ty peníze neměl,“ řekla jsem, říkávala jsem to tak aspoň jednou týdně. Než můj otec prodal svou džusovou sloučeninu společnosti Minute Maid, byli jsme jako kterákoli jiná rodina v Cascade Heights, kterou zbytek Ameriky považuje za střední střední třídu a které černá Amerika říká vyšší střední třída. Žádná služebná. Žádná soukromá škola. Žádný svěrenecký fond. Jen dva rodiče, každý se dvěma tituly a dohromady dvěma slušnými zaměstnáními.

„No, celou dobu, co tě znám, jsi vždycky byla dcera bohatého muže.“

„Milion dolarů z tebe opravdového boháče neudělá,“ řekla jsem. „Opravdu bohatí si svoje peníze vydělat nemusí.“

„Boháč, zbohatlík, černošský boháč – každý druh bohatství vypadá z mé pozice bohatě. Těžko jsem se asi mohl vyřídit na tvého otce v jeho sídle a říct mu, že jsem nikdy nepoznal svého tátu.“

O krok se ke mně přiblížil a já se pohnula směrem k němu.

„Není to sídlo,“ řekla jsem a zjemnila hlas. „A jak jsem ti už říkala, můj táta je doslova synem pachtýře. A to ještě z Alabamy.“

Tyhle konverzace mě vždycky zastihly nepřipravenou, přestože po roce jsem už měla být na tenhle tenký led zvyklá. Matka mě před svatbou varovala, že jsme s Royem ze dvou odlišných realit. Řekla, že ho budu muset pořád dokola ujišťovat, že jsme ve skutečnosti „stejně zapřažení“. Pobavená jejím vyjadřováním

jsem tohle sdílela s Royem a doprovodila to vtípem o tažení pluhu, ale ani se nepousmál.

„Celestial, tvůj táta už se rozhodně za ničím pachtit nemusí. A co tvoje máma? Nemohl jsem připustit, aby se na Olive dívala jako na mladistvou matku u krajnice. Svoji mámu jsem takhle uvést nechtěl, ani náhodou.“

Překlenula jsem ten prostor mezi námi a ruce mu položila na hlavu, cítila jsem křivky jeho temene. „Hele,“ řekla jsem mu, rty blízko jeho uší. „Nejsme žádná padesátková rodina natřená na černo. Víš přece, že tohle je tátovo druhé manželství.“

„A to má jako být ten skandál?“

„To ještě není všechno.“ Nadechla jsem se a rychle vytlačila slova předtím, než jsem o nich mohla příliš přemýšlet. „Rodiče se dali dohromady, než se táta rozvedl.“

„To už s ní ale nebyl... Nebo byl?“

„Říkám, že máma byla jeho milenka. Dlouho. Myslím, že asi tři roky nebo tak. Byla ta nejhezčí nevěsta na radnici, protože její pastor by je neoddal.“ Viděla jsem fotky. Gloria má na sobě bělavý oblek a klobouček se závojem. Otec vypadá mladě a nadšeně. V jejich úsměvech není ani náznak něčeho jiného než nenucené oddanosti. Žádné důkazy o mně, ale také jsem v záběru, schovaná za její kyticí žlutých chryzantém.

„Fíha,“ řekl s nízkým zapískáním. „Nemyslel jsem si, že by toho byl pan D schopen. A že by Gloria –“

„Nemluv o mojí mámě,“ řekla jsem. „Nemluv o mojí a já nebudu mluvit o tvój.“

„Nic jí nezazlívám, stejně tak jako vím, že nebudeš nic zazlívát ty Olive, že ne?“

„Mám co zazlívát svému tátovi. Gloria říká, že spolu byli měsíc, když jí prozradil, že je ženatý.“

Tohle mi vysvětlovala, když mi bylo osmnáct a po zapeklitém vztahu jsem odcházela z Howardovy univerzity. Během toho, co mi pomáhala zalepovat kartonové krabice, prohlásila moje matka: „Láska je nepřitelem zdravého rozumu, ovšem někdy to poslouží dobrému. Věděla jsi, že tvůj otec měl jisté závazky, když

jsme se potkali?“ Vzpomínám na to jako na první příležitost, kdy ke mně matka mluvila jako žena k ženě. Beze slov jsme si navzájem přísahaly mlčenlivost a až doteď jsem její důvěru nezklamala.

„Měsíc, to není moc dlouho. Mohla ho nechat,“ řekl Roy. „Teda, pokud by byla chtěla.“

„Nechtěla,“ odpovíděla jsem. „Gloria tvrdí, že už tehdy byla nezvratně zamilovaná.“

Když jsem to vyprávěla Royovi, napodobila jsem svoji matku se stejným přízvukem, jaký používala na veřejnosti, přesným jak z lekce řečnictví, ne tím roztřepaným hlasem, jakým mi tenhle detail prozradila.

„Co?“ řekl Roy. „Nezvratně? Záruční doba vypršela po třiceti dnech a už ho nemohla poslat zpátky?“

„Gloria říkala, že když se ohlíží za svým životem, je ráda, že jí to neřekl, protože by si nikdy nevyšla se ženatým mužem, přitom z táty se vyklubal ten pravý.“

„To určitým způsobem chápu,“ Roy si zvedl mou ruku ke rtům. „Někdy, když se člověku líbí, jak dopadl, nestará se, jak se tam dostal.“

„Ne,“ řekla jsem, „na cestě záleží. Zeptej se na to mámy. Táta jí lhal pro její vlastní dobro. Já se nikdy nechci cítit vděčná za to, že mne někdo oklamal.“

„Dobrá,“ odpověděl. „Ale představ si to z jiného úhlu. Pokud by tvůj táta svoji situaci nezatajil, nebyla bys tu. A kdybys tu nebyla, kde bych byl já?“

„Stejně se mi to nelíbí. Chci, abychom k sobě byli úplně otevření. Nechci, aby naše dítě zdědilo všechna naše tajemství.“

Roy zamával pěstí ve vzduchu: „Slyšela ses?“

„Co je?“

„Řekla jsi ,naše dítě‘.“

„Royi, uklidni se. Poslouchej, co se snažím říct.“

„Nesnaž se to vzít zpátky. Řeklas ,naše dítě‘.“

„Royi,“ řekla jsem. „Myslím to vážně. Už žádná tajemství, ok? Jestli máš něco jinýho, ven s tím!“

„Nic nemám.“

A s tímto jsme se usmířili, jako už tolikrát předtím. Je o tomhle i píseň: *Break up to make up, that's what we all do*. Představovala jsem si, že to takhle bude už navždy? Že zestárneme během obviňování a odpouštění? Tehdy jsem nevěděla, jak vypadá navždy. Možná to nevím ani teď. Ale tu noc v Piney Woods jsem věřila, že naše manželství je jemně upředená tapisérie, křehká, ale spravitelná. Kolikrát jsme ji potrhali a zašívali, vždycky hedvábnou nití, sice krásnou, ale snadno se roztrhla.

Vlezli jsme si do postele, přiopilí z improvizovaných drinků. Shodli jsme se, že pokrývka je podezřelá, a skopli ji na zem, lehli jsme si tváří v tvář. Když jsem tam ležela a prstem obkreslovala jeho nadočnicový oblouk, myslela jsem na své i na Royovy rodiče. Jejich manželství se zdála ušitá z méně vytríbené, ovšem trvanlivější látky, jako z pytloviny, svázané šedým motouzem. Jak povýšeně jsme se s Royem cítili v tomhle pronajatém pokoji, užívali jsme si pletivo své náklonnosti. Při vzpomínce na to se stydím a horká krev mi rozpaluje tváře, i když je to jen ve snu.

Tehdy jsem nevěděla, že naše těla mohou tušit, co se stane, takže když se mi oči znenadání naplnily slzami, myslela jsem, že je to neočekávaný efekt emocí. Někdy se to přese mne převalilo, když jsem si procházela obchody s látkami nebo připravovala jídlo – pomyslela jsem na Roye, jeho široký krok, nebo jak jednou k zemi srazil zloděje, což ho stálo drahocenný přední zub. Když na mne dotírala paměť, ukáplo mi pár slz nehledě na to, kde jsem zrovna byla, a já z toho vinila alergii nebo zadrhnutou řasu. Takže když mi pohnutí zaplavilo oči a sevřelo hrdlo té noci v Eloie, myslela jsem si, že je to vašeň spíš než neblahá předtucha.

Když jsme tenhle výlet plánovali, myslela jsem si, že budeme u jeho matky, takže jsem si nezabalila žádné prádlo. Místo toho jsem měla bílou košilku, což muselo pro naši svlékací hru stačit. Roy se usmál a řekl, že mne miluje. Hlas se mu zadrhl, jako kdyby ho to, co sevřelo mne, popadlo taky. Byli jsme tak hloupí a tak mladí, že jsme si mysleli, že to byla jen touha. Tu jsme požívali v hojnosti.

Tak jsme tam leželi znavení vedle sebe, v duchu odpočinku a náklonnosti, a dýchali vzduch nabitý možnostmi. Posadila jsem se v posteli vedle něj a vdechovala vůni dne – bláto z řeky, pach hotelového mýdla i Royovo pižmo, ukazatele chemie mezi lidmi, a pak svoje vlastní. Byla to vůně, která se zavrtala do vláken našeho povlečení. Zlehka jsem se k němu nahnula a políbila ho na zavřená víčka. Myslela jsem na to, jaké jsem měla štěstí. Nemyslela jsem tím, že jsem měla štěstí jako při pocitu, který jsem měla, když mi nezadané ženy připomínaly, že chlapa na ženění v téhle době aby jedna pohledala, ani ne tím způsobem, jakým reportáže v časopisech bědovaly, jak málo „dobrých“ černých mužů už zbývá: lament nad položkami těch nezpůsobilých – mrtvých, gay, ve vězení, vzal si bělošku. Ano, podle všech těchto měřítek jsem měla štěstí, ale ve svém manželství s Royem jsem se cítila požehnaná v takovém tom starosvětském smyslu, jako bývá každý, kdo najde někoho, jehož pach mu voní.

Milovali jsme se ten večer tak přesvědčivě, protože jsme už věděli, nebo právě proto, že ne? Byl to poplach z budoucnosti, zuřivý zvonec bez srdce? Vyvolal tenhle beznadějný zvon vánek, kvůli kterému jsem se natáhla na zem pro košilku, kterou jsem se přikryla? Přinutilo nějaké jemné varování Roye, aby se otočil a připoutal si mne těžkou paží k boku? Ve spánku něco zamumlal, ale nevbudil se.

Chtěla jsem dítě? Ležela jsem tu noc v posteli a představovala si, jak se nedočkavý shluk buněk rozděluje znovu a znovu, dokud nejsem něčí matka a Roy něčí táta a Velký Roy, Olive a moji rodiče něčí prarodiče. Přemítala jsem o tom, co se děje v mém těle, ale neřeknu, v co jsem doufala. Je mateřství opravdu dobrovolné, když jste úplně normální žena vdaná za úplně normálního muže? Na vysoké jsem dělala dobrovolnici v organizaci, která se zabývala gramotností, a doučovala jsem mladistvé matky. Byla to těžká práce. A taky deprimující. Tyhle mladé ženy jen zřídka kdy školu dokončily. Můj poradce mi u espressa a croissantů řekl: „Měj dítě a zachraň rasu!“ Smál se, ale legraci si nedělal.

„Pokud budou mít děti jen takovéhle holky a holky jako ty zůstanou bezdětné a bez závazků, co se stane s námi jako s lidem?“ Bez přemýšlení jsem slíbila, že úkol splním.

Neříkám tím, že jsem nechtěla být matkou. Neříkám tím, že jsem chtěla. Říkám jen, že jsem počítala s tím, že jednou přijde účet.

Takže zatímco Roy klidně spal, já zavírala oči s úzkostí. Byla jsem ještě vzhůru, když se dveře rozlétly. Věděla jsem, že je vykopli, ač v záznamu stojí, že jim recepční předal klíč a dveře byly otevřeny civilizovaně. Ale kdo ví, co je pravda? Pamatuju si, že můj manžel spal se mnou v pokoji, ovšem žena o šest let starší než jeho matka tvrdí, že spala lehce v pokoji 206, lehce, protože se bála, dveře se nezдалy úplně zabezpečené. Říkala si, že je paranoidní, ale nemohla přesvědčit oči, aby se zavřely. Před půlnocí stiskl kliku muž, protože věděl, že to jde. Byla tma, ale věřila, že rozeznala Roye, muže, kterého potkala u automatu na led. Muže, který jí řekl, že se pohádal s manželkou.

Říkala, že to nebylo poprvé, co byla muži vydána na milost, avšak bylo to naposledy. Roy, říkala, je možná chytrý a možná se z televize naučil, jak po sobě zahladit stopy, ale paměť jí vymazat nemohl.

Ale to ani ona tu moji. Roy byl celou noc se mnou. Ona neví, kdo jí ublížil, ale já vím, koho jsem si vzala.

VZALA JSEM SI ROYE OTHANIELA HAMILTONA, kterého jsem poprvé potkala na vysoké. Pouto mezi námi nevzniklo okamžitě. Tehdy se považoval za playboye a se mnou se ani v devatenácti nedalo zahrávat. Na Spelman jsem přestoupila po té roční katastrofě na Howardově univerzitě ve Washingtonu. Takže takhle je to s tím mým odchodem z domova. Moje matka, sama absolventka, mě přesvědčovala, že právě tam si vypěstuju nová přátelství až na dřevě, ale já se držela Andreho, což byl doslova kluk odvedle. Byli jsme si blízcí od doby, kdy nám byly tři měsíce a koupali jsme se dohromady ve dřezu.